

Kjære studenter !

Tirsdag 8 november 2011.

Nå er vi altså ved veis ende. Det har vært en stor glede av å samarbeide med dere. Det er svært lenge siden jeg har undervist et kull som har vært så engasjert og innsiktsfullt.

**Kriminelle MC/gjenger/klubber er meget fast og hierarkisk organisert.
Stemmer det med bildet av organisert kriminalitet basert på løse nettverk?**
(Forenklet gjengitt)

Hva jeg mente da jeg skrev ”Nettverk i gråsonen” kan du lese på side 158.

Teoretisk sett kan det selvsagt tenkes at bildet kan være et annet i dag. Hvorvidt klubber som HA, Bandidos m.m. er ”kriminelle organisasjoner” som sådanne, og at det først og fremst eller bare handler om kriminalitet, er det meget delte meninger om både innen politiet og blant forskere. Det er minst like stor uenighet om dette i politietaten, som blant andre observatører. *Kripas* har tegnet et trussekbilde som virker ganske overdrevent, og vanskelig å forholde seg til når det ikke dokumenteres bedre. Jeg kan ha forståelse for at etterforskere holder tilbake data av hensyn til kildene sine, men da må de finne seg i at trusselvurderingene deres ikke tiltros samme beviskraft som vitenskapelig dokumenterte rapporter og analyser. Oslopolitiets vurdering er mer nyansert. Viss vi overser at disse klubbene først og fremst er et spørsmål om livsstil kommer vi feil ut i analysen allerede i utgangspunktet. Hvor mange bikers som har vært involvert i krim og i hvilken grad, har variert og varierer veldig. Noen er residivister, andre er ”clean”, både mht. strafferegistret og reelt. Den kriminaliteten som begås er ad hoc opplegg i allianser både med andre klubbmedlemmer og personer utenfor klubbene. For å holde oss til terminolgien kan vi si at de kriminelt aktive bruker klubbene som en ”parasittær organisasjonsstruktur”, på samme måte som smuglerere som bruker legale

firmaer som parasittære organisasjonsstrukturer. Det vil si som et slags cover, men ikke som basen eller det egentlige kriminelle ”verkstedet”.

Flere bikers har etablert seg med noen mindre, private firmaer siden slutten av 1990-tallet, men i forhold til antall firmaer i Norge er det så forsvinnende få, at det ikke gir grunnlag for noen konspirasjonsteori.

Apropos organisert kriminalitet som ”en trussel mot demokratiet i Norge” – eller ikke. Hva med kommunal korrupsjon, det kan vel true demokratiet?
(Forenklet gjengitt)

I de kjente tilfellene av korrupsjon i Norge har ikke organiserte kriminelle vært involvert. De korrupte kommunepampenes samarbeidspartnere har vært private næringsdrivende, riktignok av høyst varierende likviditet og seriøsitet. Andre kriminologer vil nok kunne hevde at firmaer som bare livnærer seg ved hjelp av korrupte avtaler er organisert kriminelle så ”gode” som noen. Derom er jeg i tvil, men jeg er enig i at det ialfall er tale om interessante grensetilfeller.

Det som er viktigere mht spørsmålet ditt er om korrupsjon i kommunal sektor truer demokratiet, sett uavhengig av om samarbeidspartnerne er legale firmer eller kriminelle gjenger som ikke har holdt på med noen annet enn krim. At denne korrupsjonen truer demokratier er å ta for sterkt i, men den har i flere tilfelle forstyrret og forpurret de demokratiske prosessene i kommunene. Det jeg helt konkret sikter til er de kommunevalgtes ansvar for overoppsynet med hvordan kommunale budsjetter anvendes og om kommunale planer settes ut i livet. Oslokorrupsjonen på 1980 tallet og Vannverkssaken i Lillestrøm - som ble kjent i 2005 – er illustrerende eksempler. Det demokratiske kommunale tilsynet forvitret i forhold til de korrupte avdelingene og mellomlederne. Slik sett er ditt spørsmål meget relevant.

Men husk også at verken medier eller at påtalemyndighet var korrupte. Tvert om. De ryddet opp ganske prompte hver på sin måte, da korrupsjonen først ble kjent. I Sør Italia er et stort antall kommuner satt under statlig tilsyn og borgermestere i fengsel, på grunn av korrupsjon og samarbeid med mafia og Camora. Borgermestere og andre kommunepolitikere som ikke har villet samarbeide med lokale mafiagrupper er blitt drept. Etterforskere, dommere og journalister likeledes. Vi er ikke der, og vil heller ikke komme dit, ialfall ikke i vår tid.

Dette siste spørsmålet matcher det generelle spørsmålet som vi diskuterte forrige gang, om noen av forskjellene mellom Norge og Italia.

Organisert kriminalitet i Norge er ikke forbundet med det politiske systemet. Innslaget av korrupte allianser mellom organiserte kriminelle og offentlige etater er helt ubetydelig, voldsbildet likeledes. Noen ansatte i private selskaper har solgt info, for eksempel i sikkerhetsbransjen. Noen få ”organiserte kriminelle” er blitt tatt av dage, men det har åpenbart vært ”personlig” og ikke ”business” motivert. Mafialfamilier som kontrollerer ”alt” i landsbyer og hele bydeler, og ”skattlegger” og tar ut monopol på business, og har en en meget sterk identitet som kriminelle ”hedersmenn” er heller ikke vår verden.

Mange takk til dere alle for et meget hyggelig og spennende semester.

Men vennlig hilsen

Per Ole Johansen

